

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1125. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_254-txt-shoot-idm507.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape.

(Slutning.)

Om alt det Øvrige kan og vil jeg fatte mig kort. Om den danske *Bjovulf* vil jeg kun sige at jeg langt fra listig at skjule Ordets Nærværelse i Indledningen, har *udtrykkelig* anmærket at det ogsaa fandtes der, og havde det ei været mig umuligt at faae det til at falde i Verset, havde jeg netop sat det i Rimet for at undgaae en Udlæggelse jeg godt forudsaae. Resten en anden Gang.

hiorta kalder Udg. et *selvgjort* Ord, men at *jeg* i det Mindste ikke selv har gjort det, kan Man see i Somners Lexikon.

Udg. siger at jeg i Talen om 3die og 4de Sang har lastet ham fordi han oversætter fyr ved Sværd, men vil Læseren eftersee Skilderiet No. 63, da skal han finde lidt Andet, nemlig Udgs. *tre* Oversættelser af Talemaaden hine fyrwyt bræc Nysgjerrighed kom over ham, og her er da vist ikke Stedet til at tvistes om enten Ordet fyr, *naar det stod for sig selv* kunde oversættes *Sværd* eller ikke. At fyr saaledes virkelig er *Ild* har jeg jo aldrig nægtet, men derfor bliver fyrwyt aldrig en *Bavn*, og derom, om de ignes angari i Oversættelsen S. 20 og i Index rerum S. 237 var jo Talen. Hvorvidt ellers den bekjendte Ting at Ordenes Brug kan være forskjellig i *Poesie* og *Prosa*, berettiger Udg. til i *een og samme Digt* at oversætte de *samme* Ord paa den meest *modsatte* Maade, hvilket han 1140trøstigt indrømmer at have gjort (Skilderiet No. 68) vil jeg ikke undersøge, men at et saadant Sprog eller Digt ikke var til synderlig Gavn, det veed jeg nok.

Udg. kan slet ikke lide, at jeg har rettet de 300 Mand han i sjette Sang S. 31 tillægger Bjovulf til: *tredive Mands Styrke*, og paastaaer at XXXtiges er *tredive Snese*, som da rigtig nok blev *ikke tre* men sex hundrede, men jeg vil blot bemærke, at hvad det saa end var, staaer der udtrykkelig at Bjovulf havde det i *sit Haandtag*, om his mundgribe, og det blev dog med de 300 eller 600 Mand lidt vel Meget.

Om Bjovulfs Vaaben vil jeg kun sige, at efter Ordene (S. 36): Send til Higelak (onsend Higelace) nævnes Vaabnene, men *ingen Grav* og Meningene kan da vel ikke være tvivlsom.

Ved syvende Sang (sjette er en Trykfeil) havde jeg bemærket Latinens Urimelighed, som Udgiveren selv indrømmer ved nu at give en splinternye Oversættelse, som jeg ei vil opholde mig ved at drøfte, men kun anmærke at Ordet handbonan som Udgiveren her vil gjøre til Overgivelse og S. 186 til en farlig Haand (*manu periculosa*) øiensynlig er samme Ord som handbanan S. 101 hvor Udg. selv oversætter det ved Drab (*Haandbane*) og kan ikke paa noget af Stæderne anderledes oversættes. Det interesserer mig paa ingen Maade at gjøre et nyt Navn, men naar der staaer at Ægthjov blev heapølafe to handbonan da tvinger Grammatiken mig til at antage Heathalaf for et Navn.

Om 8de og 9de Sang, hvis Dunkelhed jeg selv indrømmede, tier jeg helst, til jeg veed Beskeed, men siden Udg. med saa grammatikalsk en Gebærde spørger mig hvor Nominativet til Ræmis (s. 41) skal komme fra, naar det ikke maae være holm, vil jeg dog spørge igjen hvorfor Ræmis endelig skal have en Nominativ og ikke kan nøies som saamangt et Ord maae med en Følgesvend in casu obliqvo som heapø her, og endvidere, hvor Man skal faae et *Subjekt* til Verbet ætbær naar Man river holm ud af dets Favn?

Om Volsungen kan jeg nu ikke sige meer end jeg har sagt, og om Ordet stapole kun anmærke at i Somners Lexikon oversættes stapul Grundvold og steopl Taarn, hvorfor Man nu skulde vælge det meest urimelige i alle Maader, veed jeg ikke.

1141Om brand Healfdanes (S. 78) vil jeg kun sige, at naar det ikke forstaaes om Hrodgar, da er der, tvertimod Skjaldens bestandige Brug, i Perioden, selv intet Subject til Verbet forgeaf skjænkede, samt at Sværdet siden *udtrykkelig* nævnes *mellem* Gaverne.

Udg. gjør sig ret saare lystig over disse mine Ord (Skilderiet No. 64) at ihvorvel 16de og 17de Sang er mig dunkle, tør jeg dog sige for vist at en *Hengest* med sine Friser fulgde Dannehæren og omtales som den egenlige Høvding. Dette skal allerede være taabelig Snak, fordi Hengest, som *gjæstede* Friserne, maatte da været sit Fædrenelands Fiende og Landsforræder; men *kan Man da ikke gjæste sine Venner*, og staaer der ikke udtrykkelig S. 86 at de gik til Frisland for at besøge Venner, og see til deres Hjemstavn Neosian freondum, geseon hamas. Vigtigere maae den Indvending synes, at *Hengest* kunde være at almindeligt Udtryk for en Søkonge, og derfor har jeg ikke heller anført Ordet mellem de *aabenbare* Mandsnavne der ere forvandlede, men naar Man veed, hvad der jo er unægteligt, at *Hengest* er et Mandsnavn, naar der i den hele Tale om Toget ingen Høvding nævnes for Dannehæren, *hvis det ikke er Hengest*; naar Man slet ingen

Exempler veed paa, at dette Navn er brugt som et Appellativ, naar Tiden og Stedet kan, saavidt vi veed, tillade at ansee denne Hengest for den Bekjendte af dette Navn, og naar endelig Grammatiken paa adskillige Steder ei tillader at tage Ordet appellativisk, da mener jeg at have aabenbar Ret. Videre at udføre dette vil jeg opsætte, og kun bemærke, at naar Udg. siger: Wig hengeste er et Sæslag, Fin hengeste Søhanen Fin og burh hengeste Sæstad, da svarer Grammatiken kort og godt: Hengeste er en klar *Dativ* der lader hver være god for sig og *tilegner* sig kun hvad der *rækkes* og *times den*. En i flere Henseender mærkelig Ting, og som i mine Øine var nok til at bevise at det baade er om en Hengest og om *den bekjendte Hengest*, er jeg hændelsesviis kommet over og troer dog at fornøie Nogle ved Meddelelsen. Hos Hickeys i hans Lingv. Septentrional. Thesaur. T. I. P. 192 findes et Brudstykke der forkyndes som den eneste Levning af et gammelt angelsaxisk Digt, der efter Brudstykket at slutte, maae have været et saare poetisk og inderlig deiligt Kvad, hvor en *Skjold* Skefte indføres talende og vækker alle sine hensovne Helte, medens Fugle sang og Maanen skinned under Skye. Da opstod en guldprud Helteskare og deriblandt *Sigefred* (udentvivl Sigurd Fafnisbane, som Tydskerne kalde Sigfred), *Ordlaf* og *Gudlaf* og *Hengest selv*. Naar Man nu i Bjovulfs Drape finder en *Hengest* i *Skjoldungers* Tjeneste og ved Siden af en *Gudlaf* og *Oslaf* S. 88, da kan Man dog vel ikke tvivle om at have en Mand og *samme* Mand for sig, og at en angelsaxisk Skjald meende den bekjendte Hengest, naar han sagde *Hengest selv*, behøver dog vel heller intet Beviis. Kunde der ellers findes Mere af dette Digt, vilde det upaatvivlelig saare opklare ei alene mangt et Sted i Bjovulfs Drape, men og i det Hele Angelsaxernes Oldsagn, og Muligheden tør Man vel, ved at see paa Bjovulfs Drape, paa Engellændernes Forhold til deres litteraire Skatte, og Stædet hvor Brudstykket fandtes (i en Homilie-Samling) trøstigt antage. At jeg nu, paa saadanne Grunde udgav det for *Vist* at en *Hengest* omtales som Dannehærens Høvding, kan jeg aldrig angre, men om Udg. kan bevise jeg derved har ført taabelig Snak, det blive hans Sag.

Det dunkle Sted om Brosinga-Men S. 92, vil jeg her saalidt som hist indlade mig videre paa, end at gjentage: ikke *det* men *Halskjæden* som Dronningen gav Bjovulf, og om hvilken Skjalden klarlig siger at *næst efter* Brosinga-Men, har han ikke hørt tale om noget kosteligere Smykke, *den* havde Higelak, og at han kaldes her Svertings Ætmand er saa vist, som at der staaer Higelac geata Nefa Svertinges, og saa vist som at Nefa Nepos en en klar *Nominativ* det kan hvo som ikke veed det, see i Digtet og i Somners Lexikon.

Jeg har, i Anledning af 24de Sang, sagt, at Bjovulf gav ikke Hrodgar *Jettesværdet*, thi det var smeltet i det hede Troldeblod, men kun Hjaltet som ene var blevet tilovers, og hvorpaa de mærkelige Runer stode. Udg. spørger, om *Mennesket* ikke veed at hilt i Angelsaxisken og hialti i Edda bruges for det hele Sværd. Hertil svarer *Manden*, at herom vil han ikke trættes, men at Udg. burde vide at der S. 122 staaer om *Jettesværdet*, hvor forunderligt det var at det aldeles *smeltede* (gemealt) ret som is naar den opløses, hvilket Udg. dog selv har oversat. 1143 *Erat mirum quod totus liqvefactus fuerit, glaciei simillimus*. At Troldeblodet var Skyld deri siges baade i de foregaaende Linier og i de følgende, hvor der tillige staaer at kun *Hjaltet* blev tilbage, og naar nu Bjovulf siden S. 126 taler om dette hilt og naar det S. 127 gives Hrodgar i Haand og dets Runer skaandes, da havde Man vel skjellig Grund til ved hilt *her* kun at forstaae Hjaltet om Ordet end ellers, hvad jeg ikke veed, og Somner fortier, skulde findes brugt for det hele Sværd. Indvendingen, at saa stort et Sagn som det der omtales ei kunde faae Rum paa Hjaltet, er det hverken Udgvs. eller min, men den gamle Skjalds egen Sag at forsvare, men paa hans Vegne vil jeg dog erindre, at naar han først har tillagt Bjovulf *trediv*e Mands Styrke og udtrykkelig sagt (s. 118) at det *Jettesværd*, som naturligt, var enhver anden Mand end Bjovulf for svært, da kan han fordre at vi skal maale Sværdet efter Bjovulf og Hjaltet igjen efter Sværdet, hvorved der, som Man let seer, bliver Rum til Adskilligt.

Det skal ogsaa være galt, at jeg tager Heremod i 24de Sang for et Mandsnavn, men da Udg. ei kan nægte, at det er et gammelt bekjendt Navn, da han selv tilstaaer at der i den 14de Sang tales om Helten Hermod, og ei kan nægte, at der i den 24de tales om en Helt, der ei gives andet Navn end Heremod S. 129, kan jeg spare videre Beviis.

Med en Pathos, der nok sjelden befandt sig paa et urettede Sted, beklager Udg. sig over at jeg tilskriver ham den Beskyldning for Blodtørst, som Latinen lægger paa Hæreths Daatter, Higelaks Dronning, men hvad kan jeg Andet, naar den ikke findes i Texten. Der findes, som sagt, nogle mig dunkle Ord i denne Fortælling, som hindre mig fra, naar jeg, som her er nødvendigt, vil undgaae selv den mindste Feiltagelse, at oversætte den, men her behøves det ikke heller, thi ligesom det er klart at Skjalden kunde dog ikke sige selv om den arrigste Kvinde, at Ingen turde nærme sig det Dyr uden dets Frue Næmig *þæt dorste* etc, (S. 145) saaledes er det jo dog et soleklart Beviis baade mod hendes mageløse Grusomhed imod Kongens Venner og med hendes Hjemreise, at hun (S. 149) skjænkede i Hallen for den hjemkomne Bjovulf og viisde Kongens Mænd alt Venskab. 1144 Nu at skabe en *anden Hæreths* Daatter, blot for at den første kan blive ved at være et Uhyre, er en Udflugt jeg i det Mindste ikke finder min Regning ved at gribe til; heller vil jeg for dog ikke ganske omsonst at gjentage saa klare Ting, bemærke den Synderlighed at Saxo ogsaa taler om en svensk Kong Hereths Daatter hvis Jomfrubur vogtedes af Udyr (Edit. Steph. 169) thi vel kan jeg ikke rime de Fortællinger sammen, men mærkelig bliver Ligheden ikke desmindre.

Udg. paastaer det strider mod Sprogets Natur at oversætte Suna Frodan ved: til Frodes *Søn*, men er det sandt hvad Hickeys siger (T. I. P. 11) at sunu Søn har i Dativ baade sunu og suna, er det foregaaende og tilsvarende Adjectiv gladum upaatvivlelig Dativ, som Man maae slutte af Paradigmet hos Hickeys P. 16 og er endelig frodan Genitiv som Paradigmet Vitega, Vitegan synes at lære; da vilde jeg hellere sige at de

omtvistede Ord *umulig taale en anden* Oversættelse end den jeg har givet, uden videre at inklade mig paa den dunkle Tale om samme Frodes Søn S. 132 &c.

Nu igjen at ville tale om den utopiske Hrædel og hans nonentiske Sønner, som Udg. behager at udtrykke sig, var at prøve Læsernes Taalmodighed for haardt, og efter da at have ført Beviserne for alle de Anker Udg. har antastet, inklader jeg trøstig Sagen til Doms hos Boglærde her og hvert Sted.

Kun to Bemærkninger maae jeg end til Slutning gjøre, og den første, er, at Ingen skal mene jeg indbilder mig at være mere end hvad jeg er, en pur og bar Begynder i det angelsaxiske Sprog, fordi jeg med Held har kunnet føre Grammatik og Lexikon i Marken mod en Mand der beraaber sig paa 25 Aars Studium, thi det hænge nu sammen med dette Studium som det kan og vil, saa har jeg her kun afvæbnet det ved det lille uskyldige Kneb, at tie, eller udtrykke mig varsom, hvor jeg ikke vidste ret Beskeed, og idelig at spørge Hicques og Somner, hvad de meende om min Mening, førend jeg yttrede den. Havde Udg. brugt samme Kneb, vilde ethvert andet og hele denne Tvist og en stor Deel af mit Arbeide været overflødig, og det er Altsammen Noget, jeg gjerne vilde ønsket.

Den anden Bemærkning er et lidt egennyttigt, men dog lovligt Ønske, at nemlig visse Folk dog 1145engang vilde lade den underlige Grille fare, at jeg hader *Grundighed*, fordi jeg af mit inderste Hjerte hader det *skinlærde* Væsen og alle *Skingrunde*, samt at jeg skulde lade mig saa forskrækkelig tyrannisere af en utæmmet Phantasie, thi ihvorvel jeg ingenlunde kan tjene Udg. eller Nogen med enten at oversætte Bjovulfs Drape eller overalt gjøre Noget, *uden Phantasie*, mener jeg dog at min ivrige Omgang med Grammatik og Lexikon maae frikjende mig for den Beskyldning ei at kunne eller ville holde Styr paa min Smule Phantasie med et Gran Fornuft. Dixi.

N. F. S. Grundtvig.